

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 12 stycznia 2023 r.

BADK.DPK.133.155.2022 GK

P10-84/22	Data wpływu petycji 24 listopada 2022 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 11 stycznia 2023 r.

EMERYTURA ZA PRACĘ W WARUNKACH SZKODLIWYCH

TEMAT

**ZNIESIENIE WARUNKÓW PRZYZNANIA EMERYTURY ZA PRACĘ
W WARUNKACH SZKODLIWYCH, OPRÓCZ WYMOGU
PRZEPRACOWANIA 15 LAT W TYCH WARUNKACH**

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjęcie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w celu uchylecia wszystkich warunków przyznania emerytury za pracę w szkodliwych warunkach, oprócz wymogu przepracowania minimum 15 lat w warunkach szkodliwych.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji wniósł o zmianę ustawy o emeryturach pomostowych oraz ustawy o emeryturach i rentach z FUS w taki sposób, aby uchylić wszystkie warunki przyznania emerytury za pracę w szkodliwych warunkach, oprócz wymogu przepracowania minimum 15 lat w takich warunkach.

Petytor wskazał, że przepracował ponad 20 lat w warunkach szkodliwych na stanowisku zalewacza form. W tym czasie zakład pracy, dla którego świadczył pracę, wpłacał do ZUS-u odpowiednie, zwiększone składki. W momencie rozpoczęcia pracy przez petytora przepisy umożliwiały przejście na wcześniejszą emeryturę oraz pobieranie wyższego świadczenia emerytalnego po przepracowaniu 15 lat w warunkach szkodliwych. Obecnie, po przepracowaniu 20 lat w ww. warunkach, autor petycji nie może przejść na wcześniejszą emeryturę, ponieważ obowiązujące aktualnie przepisy stanowią, że pracownik musi mieć 25 lat ogólnego stażu pracy od 1998 r. oraz praca miałaby trwać po 2008 r.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1340 ze zm.) w **art. 3 ust. 1** wskazuje, że „prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy”.

Zgodnie z **art. 4** ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi,

który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1504 ze zm.) w **art. 32** stanowi, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Dla celów ustalenia ww. uprawnień, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się:

- pracowników organów kontroli państwowej, administracji celnej;
- pracowników wykonujących działalność twórczą lub artystyczną;
- dziennikarzy zatrudnionych w redakcjach dzienników, czasopism, w radiu, telewizji oraz w organach prasowych, informacyjnych, publicystycznych albo fotograficznych, objętych układem zbiorowym pracy dziennikarzy;

- nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy Karta Nauczyciela;

- żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej, Służby Więziennej i Państwowej Straży Pożarnej;

- pracowników jednostek ochrony przeciwpożarowej, określonych w art. 15 pkt 1a-5 i 8 ustawy o ochronie przeciwpożarowej.

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Odrębne przepisy określają zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Art. 184 ustawy wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury ubezpieczonego, który złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa, składki na ubezpieczenie emerytalne, zaewidencjonowane na jego koncie w Zakładzie, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22, stanowiącym stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zaewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w Zakładzie.

INFORMACJE DODATKOWE:

Sąd Najwyższy w odpowiedzi na zagadnienie prawne¹ przekazane do rozpoznania powiększonemu składowi Sądu Najwyższego (...) w uchwale z dnia 18 maja 2022 r. (sygn. akt III UZP 2/22) wskazał, że nabycie prawa do emerytury pomostowej nie jest uzależnione od wykonywania, po dniu 31 grudnia 2008 r., pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez okres przynajmniej jednego miesiąca (art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych”.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 listopada 2021 r. (sygn. akt III USKP 85/21) stwierdził, że „Osobom wykonującym przed dniem wejścia w życie tej ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 u.e.r.f.u.s.), uwzględnia się do 1 stycznia 2009 r. okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r., pod warunkiem, że wykonywały one po 31 grudnia 2008 r. pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Możliwość ta jest natomiast wyłączona w stosunku do osób, które takiej pracy po wskazanej dacie nie wykonywały, a w rezultacie nie spełniają warunku określonego w art. 4 pkt 6 tej ustawy. Z powołanych przepisów wypływa wniosek, że jakkolwiek w świetle art. 4 pkt 2 i 5 w związku z art. 3 ust. 7 ustawy o emeryturach pomostowych, do wymaganego stażu przypadającego przed dniem wejścia w życie tego aktu, tj. przed 1 stycznia 2009 r., wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 u.e.r.f.u.s., to właściwego ograniczenia do zamierzonego przez ustawodawcę kręgu osób uprawnionych do emerytury pomostowej dokonuje konieczność ziszczenia się przesłanki z art. 4 pkt 6. Wymaganie to spełnia zasadniczą funkcję eliminacyjną, ograniczając ostatecznie prawo do emerytury pomostowej do kręgu osób wykonujących pracę kwalifikowaną jako szczególną w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.r.f.u.s.”.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 października 2020 r. (sygn. akt I UK 112/19) określił: „Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów,

¹ "Czy dla spełnienia przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej z art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych konieczne jest wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r. przez okres przynajmniej miesiąca?"

może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów”.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 31 sierpnia 2021 r. (sygn. akt III AUa 1786/19) wskazał: „Regulacja z art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6 ustawy, zwalniając je z konieczności wykonywania po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o przedmiotowe świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. Na mocy tego przepisu nie ma podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być kwalifikowany jako okres pracy w warunkach szczególnych lub pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów”.

UWAGI DODATKOWE:

Ustawa emerytalna z 1998 r. przewiduje już tylko jeden rodzaj wieku emerytalnego – powszechny wiek emerytalny. Zachowano jednak prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym dla pracowników urodzonych przed 1.01.1949 r., zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (art. 32 ust. 1 u.e.r.) i dla niektórych pracowników urodzonych po 31.12.1948 r., a przed 1.01.1969 r. – jeżeli warunki nabycia prawa spełnili przed 31.12.2008 r. (art. 46 u.e.r.).

W odniesieniu do osób urodzonych przed 1.01.1949 r., przepis nie ma już zastosowania. Mężczyźni urodzeni w 1948 r. mogli przechodzić na emeryturę w niższym wieku emerytalnym do końca 2013 r., kiedy to osiągnęli 65 lat. Kobiety urodzone w 1948 r. powszechny wiek emerytalny ukończyły w 2008 r.

Przepis art. 32 nie ma też zastosowania do ubezpieczonych urodzonych w przedziale czasowym 1.01.1949 r.–3.12.1968 r. W praktyce miał on zastosowanie do kobiet urodzonych najpóźniej 31.12.1953 r., które warunek niższego wieku emerytalnego (55 lat) mogły spełnić do 31.12.2008 r. Jeśli miały też wypracowany staż pracy szczególnej (15 lat) i staż ogólny

(20 lat), to nabyły prawo do emerytury, które mogły zrealizować najpóźniej do 3.12.2013 r., gdyż 1.01.2014 r. już nabywały prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, które to prawo „konsumowało” niezrealizowane prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym.²

Wymogi zawarte w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych istnieją od wejścia w życie tej ustawy, która była jednym z elementów reformy systemu emerytalnego. Dr Magdalena Szczepańska w **opinii zleconej przez Biuro Analiz Sejmowych**, dotyczącej rządowego projektu ustawy o emeryturach pomostowych (druk sejmowy nr 1070 z 2008 r.) wskazała, że „wprowadzenie instytucji „emerytur pomostowych” jest elementem reformy systemu emerytalnego, wprowadzonej w 1999 r., która zakładała stopniową likwidację możliwości przechodzenia na wcześniejszą emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Temu założeniu przyświecał cel odciążenia systemu emerytalnego i w konsekwencji zmniejszenia niepłaconych kosztów pracy, ponieważ nieopłacanie dodatkowych składek za wcześniejsze uprawnienia emerytalne zwiększało dług systemu emerytalnego (...).

Ze względu na realizację koncepcji likwidacji możliwości przechodzenia na wcześniejszą emeryturę konieczne było stworzenie dla osób pracujących w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej i skorzystania z innego rodzaju świadczeń wynikających z ustawy o emeryturach pomostowych. W tym celu został opracowany system emerytur pomostowych, funkcjonujący poza obowiązkowym systemem powszechnego ubezpieczenia społecznego.

Ustawodawca przewidział, że emerytury pomostowe będą miały charakter przejściowy i wygasający. Reforma systemu emerytalnego nie zniosła wraz z jej wejściem w życie w 1999 r. uprawnień do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę, lecz przewidywała możliwość skorzystania z prawa do wcześniejszej emerytury dla osób, które do końca 2006 r. spełnią określone warunki dotyczące wieku i stażu pracy oraz nie podpisały umowy z otwartym funduszem emerytalnym. Po rozpoczęciu funkcjonowania zreformowanego systemu emerytalnego okres obowiązywania tego rozwiązania był przesuwany. W obecnym stanie prawnym takie uprawnienia zostały zachowane dla osób spełniających wymagane warunki do końca 2008 r. Po upływie tego okresu prawa do wcześniejszego przechodzenia

² I. Jędrasik-Jankowska [w:] *Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [w:] Prawo do emerytury z ubezpieczenia i zabezpieczenia społecznego. Komentarz do ustaw z orzecznictwem, wyd. II, Warszawa 2019, art. 32.*

na emeryturę osób uprawnionych w poprzednim systemie emerytalnym wygasają, za wyjątkiem jednej grupy zawodowej – górników, którzy uzyskali bezterminowo prawo do emerytury górniczej”³.

W uzasadnieniu do projektu wskazano: „Projektowane rozwiązania mają zasadniczo charakter wygasający i stanowią formę wywiązania się państwa ze zobowiązań podjętych wobec pewnych grup zawodowych. Równocześnie od kilku lat są kształtowane rozwiązania prawne (a kolejne przyniesie niniejsza ustawa) uwzględniające współczesne standardy międzynarodowe. Zgodnie ze stanowiskiem Międzynarodowej Organizacji Pracy niedopuszczalne jest bowiem stosowanie obniżenia wieku emerytalnego zamiast profilaktyki zmierzającej do zapewnienia bezpiecznych warunków pracy.

W raporcie Rady i Komisji Europejskiej „W kierunku zwiększenia partycypacji w rynku pracy i promocji aktywnego starzenia się” (marzec, 2001 r.) zalecono, aby kraje członkowskie Unii Europejskiej promowały politykę mającą na celu:

- zniesienie programów wcześniejszego przechodzenia na emeryturę,
- ustalania bardziej elastycznych godzin pracy,
- zwiększenia dostępu do szkolenia ustawicznego.

Powyższe uregulowania w sposób oczywisty powinny być brane pod uwagę przy kreowaniu krajowej polityki dotyczącej osób pracujących w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze oraz definiowaniu takich prac”.

Należy jednak przypomnieć, że prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, ś.p. Lech Kaczyński skorzystał z przysługującego mu prawa weta wobec ustawy. 15 grudnia 2008 r. wskazał: „Moje zaniepokojenie wzbudza, że tak określone założenia oznaczają bardzo znaczące ograniczenie liczby osób uprawnionych do emerytur pomostowych (z ponad 1 mln do około 250 tys.). Ograniczenie w zakwestionowanej przeze mnie ustawie kręgu osób uprawnionych do świadczeń wynika z przyjętego sposobu określenia prac w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze. Dodatkowo podnieść należy, że liczne osoby wykonujące prace określone w wykazach dołączonych do ustawy nie nabędą prawa do emerytury pomostowej ze względu na przyjęte warunki nabywania tego świadczenia.

Z ustawy pomostowej wynika, że osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., które do końca 2008 r. spełnią kryteria wieku i stażu pracy, nabędą prawo do wcześniejszych emerytur na obecnie obowiązujących zasadach, zaś osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r. zatrudnione w szczególnych warunkach

³ Całość opinii znajduje się w załączniku do materiału do petycji P10-84/22.

i w szczególnym charakterze zostaną objęte emeryturami pomostowymi.

Ograniczenie kręgu podmiotowego jest skutkiem nie tylko pozbawienia prawa do emerytury pomostowej osób, które rozpoczęły pracę po wejściu w życie reformy, ale także wprowadzenia warunku iż prawo do tego świadczenia mają tylko osoby, które pracowały przed dniem 1 stycznia 1999 r. i po dniu 31 grudnia 2008 r. Dodatkowo do wymaganego 15-letniego lub 10-letniego stażu pracy nie są zaliczane okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia w razie choroby i macierzyństwa. Ustawodawca ponadto w stosunku do niektórych rodzajów prac wprowadził kolejny warunek w postaci orzeczenia o niezdolności do prac w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze.

Nie negując potrzeby wprowadzenia rozwiązań systemowych określających zasady otrzymywania świadczeń emerytalnych przez osoby pracujące w szczególnych warunkach lub wykonujące prace o szczególnym charakterze stoję na stanowisku, że ustawa o emeryturach pomostowych w zbyt radykalny sposób ogranicza liczbę pracowników uprawnionych do emerytur pomostowych w stosunku do liczby osób objętych obecnie obowiązującą regulacją⁴.

Posłowie odrzucili weto prezydenckie.

Wskazać również należy, że w kwietniu 2022 r. zmieniły się zasady przyznawania emerytury pomostowej, z korzyścią dla wielu osób. Przed tą datą, wcześniejsza emerytura przysługiwała po rozwiązaniu stosunku pracy. Teraz istnieje możliwość ubiegania się o wcześniejszą emeryturę również wtedy, kiedy osoba nie rozwiązała stosunku pracy przed złożeniem wniosku. Zyska na tym większe grono seniorów, ponieważ jeśli wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie, prawo do wypłaty świadczenia zostanie zawieszane do momentu zakończenia pracy.

Dodatkowo należy podnieść, że ustawa o emeryturach pomostowych przewiduje wyjątki od zasad określonych w art. 4.

Ustawa w **art. 5** stanowi, że pracownik wykonujący w powietrzu na statkach powietrznych pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-6, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- osiągnął wiek - co najmniej 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn;
- ma okres pracy w szczególnych warunkach lub okres pracy o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat;
- uzyskał orzeczenie o niezdolności do wykonywania pracy w szczególnych warunkach

⁴ Treść weta prezydenckiego znajduje się w załączniku do materiału do petycji P10-84/22

lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 105-107 ustawy Prawo lotnicze.

Art. 6 określa, że pracownik wykonujący w morskich portach handlowych oraz przedsiębiorstwach pomocniczych działających na rzecz tych portów, prace w szczególnych warunkach, lub o szczególnym charakterze, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-6, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat;
- ma okres pracy w portach morskich w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat.

Art. 7 doprecyzowuje, że pracownik wykonujący w hutnictwie prace w szczególnych warunkach, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-6, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat;
- ma okres pracy w szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 15 lat;
- lekarz medycyny pracy wydał orzeczenie o niezdolności do wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Art. 8 wskazuje, że pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20, 22 i 32⁵ załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-6, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- osiągnął wiek - co najmniej 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn;
- ma okres pracy w szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 10 lat.

W **art. 9** uregulowano sytuację pracowników wykonujących prace maszynistów pojazdów trakcyjnych, który spełniając warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-6, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- osiągnęli wiek - co najmniej 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn;
- mają okres pracy jako maszynista pojazdów trakcyjnych co najmniej 15 lat;
- lekarz medycyny pracy wydał orzeczenie o niezdolności do wykonywania prac jako maszynista pojazdów trakcyjnych.

Art. 10 stanowi, że członek zawodowych ekip ratownictwa górskiego, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-6, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- osiągnął wiek - co najmniej 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn;
- ma okres pracy jako członek zawodowych ekip ratownictwa górskiego 10 lat.

⁵ Przep. Prace nurka lub kesoniarza, prace w komorach hiperbarycznych, Prace rybaków morskich, Prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prace rozbiórkowe związane z ich usuwaniem.

Art. 11 wskazuje, że pracownik wykonujący prace górnicze, określone w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-6, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- osiągnął wiek - co najmniej 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

- ma okres pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Żołnierze zawodowi, funkcjonariusze Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Służby Więziennej i Państwowej Straży Pożarnej nabywają prawo do emerytury pomostowej, na zasadach określonych w art. 4, jeżeli nie spełniają warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do emerytury określonej w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób.

OPRACOWAŁA

Gabriela Kopania

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz